

Robert Vannoy , Historia ya Agano la Kale, Hotuba ya 6

Mwanzo 1 “Siku” [Yom] – Nadharia za Ufasiri

Mapitio: Siku ya Yom [siku]

a. Matumizi 1. Matumizi katika Agano la Kale katika Ujumla 2. Matumizi katika Mwanzo 1 Mfumo

Tulikuwa tunajadili maana ya neno la Kiebrania “ *yom* ” —siku. Ambalo liko juu ya ukurasa wa pili wa muhtasari wa mihadhara ya darasa lako, na bado tulikuwa chini ya (a) matumizi ya neno hilo. (a) Niligawanya katika vichwa vidogo viwili: matumizi katika Agano la Kale kwa ujumla na kisha matumizi katika mfumo wa Mwanzo 1. Tulikuwa tumejadili matumizi katika Agano la Kale kwa ujumla na tulikuwa katika mchakato ninapokumbuka kujadili matumizi katika mfumo wa Mwanzo 1. Ili tu kujipanga upya haraka, kama nilivyosema hapo awali, ni maoni yangu kwamba kuna mambo kadhaa katika Mwanzo 1 ambayo yanaelekeza kwenye kuelewa *yom* — kama kipindi cha shughuli za ubunifu badala ya siku ya jua. Miongoni mwa mambo hayo niliyotaja, neno hilo linatumika kwingineko na aina hiyo ya maana na matumizi mahali pengine huruhusu aina hiyo ya mtazamo ndani ya Mwanzo 1.

Pili, taa hazitumiki hadi siku ya nne ndipo zinapopimwa kwa muda. Kwa hivyo, hazitumiki hadi siku ya nne ndipo ungekuwa na siku za jua. Tulijadili kitu cha chanzo cha mwanga kabla ya hapo, katika majadiliano yetu kuhusu hilo.

Tatu, ukichukulia "mchana" katika muundo wa Mwanzo 1 kama jina la mfano badala ya kipindi fulani cha wakati—badala ya siku ya jua—ingekuwa sahihi kuelewa kifungu cha maneno "jioni na asubuhi" kama usemi wa mwanzo na mwisho wa kipindi hicho cha wakati. Tulijadili hilo kidogo.

Nne , nadhani hapa ndipo tulipoishia, tuliona mambo kadhaa, ambayo yalifanyika siku ya sita. Siku ya sita ulipoumbwa wanyama, ulipoumbwa mwanadamu, ulipomweka bustanini, ulipompa kazi ya kulima bustani, ulipomletea mwanadamu wanyama, ulipompa jina wanyama wote—tunapata hili kwa kuchanganya taarifa kutoka sura ya 2 na sura ya 1. Alipaswa kuwapa majina

wanyama wote na katika mchakato huo hakupata yoyote inayolingana na yeye mwenyewe, akagundua tofauti hiyo kati yake na wanyama wa uumbaji. Kisha BWANA Mungu akamlaza Adamu usingizi mzito na akauchukua ubavu kutoka kwa Adamu na kumuumba mwanamke, kisha anatoa mshangao huo, “Sasa, hatimaye, mfupa wa mifupa yangu na nyama ya nyama yangu...” na kadhalika. Sasa swali ni , je, yote hayo yalitokea ndani ya kipindi cha mwanga cha siku ya jua ya saa 24? Kwa maoni yangu, yote yaliyotokea hapo yanaonekana kuashiria kwamba tuko katika kipindi kirefu zaidi kuliko siku ya jua tu. Nadhani hapo ndipo tulipoishia. Katika Mwanzo 2:23, ngoja nione jinsi neno la NIV linavyosema, “Mtu huyo akasema, sasa hivi.” Nadhani nilitaja mwishoni mwa saa ambayo inaweza kutafsiriwa vyema “sasa hatimaye.” RSV hapo inasema, “Huyu hatimaye”—hatimaye. “Mfupa wa mifupa yangu, nyama ya nyama yangu, ataitwa mwanamke.”

1. Urefu wa Siku ya Saba ni Kipindi Kirefu Nataka tu kutoa hoja moja zaidi chini ya mjadala huu wa matumizi ya *yom* au “siku” katika Mwanzo sura ya 1. Siku ya saba, ambayo Mungu alipumzika kutokana na shughuli zake za uumbaji, ni siku ambayo imedumu kwa muda mrefu (angalau hivi ndivyo ningeiona) na kwangu mimi hiyo ingelingana na siku zingine sita kama vipindi virefu vya wakati. Kwa maneno mengine, inaonekana kwangu inaposema kuhusu siku ya saba kwamba Mungu alipumzika, aliacha kisha shughuli zake za uumbaji na kwa maana hiyo kwamba pumziko limeendelea tangu wakati huo hadi sasa. Kwa hivyo hiyo pia inazungumzia kipindi kirefu cha wakati. Ukweli kwamba kipindi cha kupumzika kinaendelea haiendani na kwamba aliacha kwa siku ya jua ya saa 24 tu. Aliacha shughuli zake za ubunifu na akapumzika. Anaendelea kufanya hivyo kuhusiana na shughuli zake za ubunifu.

Kwa hivyo hitimisho ambalo ningepata kutokana na maandishi ya Mwanzo 1 yenyewe ni kwamba kuna mambo katika Mwanzo 1 yanayopendekeza kwamba neno "siku" au *yom* lieleweke kama kipindi cha muda cha shughuli ya uumbaji ya

Mungu, ambayo ni ya urefu usiojulikana. Sidhani kama kuna njia yoyote kutoka sura hiyo unaweza kujua ni muda gani au mfupi kiasi gani vipindi hivyo vilikuwa. Sidhani kama aina hiyo ya taarifa imetolewa, lakini inaonyesha kwamba ni kipindi cha urefu usiojulikana.

Nadhani Kiebrania cha kifungu hiki kinahusiana nacho na bila shaka hilo pia linahusiana na hitimisho langu hapo. Lakini unasoma katika sura ya 2 mstari wa 2, "siku ya saba, Mungu alikuwa amemaliza kazi yake yote." Kwa hivyo siku ya saba alipumzika kutoka kwa kazi yake yote. "Mungu akaibariki siku ya saba, akaitakasa, kwa sababu katika hiyo alipumzika kutoka kwa kazi yote ya uumbaji aliyoifanya." Kwa hivyo tunaambiwa kwamba alipumzika kutoka kwa kazi yote ya uumbaji aliyoifanya siku ya saba. Unaweza tu kutafakari andiko hilo na maana yake. Je, hiyo ina maana kwamba katika kipindi cha siku saba mfululizo za jua zenye saa 24 mahali fulani huko nyuma mwanzoni ambapo Mungu alipumzika kutoka kwa kazi ya uumbaji? Je, ilikuwa kwa saa 24 tu, kisha akaianza tena? Inaonekana kwangu kwamba kinachosema ni kwamba baada ya siku sita za shughuli ya uumbaji aliacha kuumba na akapumzika. Sasa, bila shaka, unaweza kuingia katika kila aina ya athari za kitheolojia kutokana na hilo. Unaweza kuingia katika swali la Uumbaji dhidi ya Utamaduni kuhusiana na roho za wanadamu. Inakuwaje kwamba uhai hupitishwa kutoka kizazi hadi kizazi? Je, kuna tendo maalum la ubunifu linalohusika au ni kitu kinachopitishwa kutoka kwa wazazi? Sasa maswali mengi kati ya hayo ni magumu na ambayo tunayapata kwa urahisi sana katika theolojia nyingi za kidunia. Sijui. Nisingesukuma hoja hii ya mwisho.

Hoja ya Siku ya Jua Kulingana na Kut. 20 Analojia Kinyume chake ni, na tutafikia hilo hivi karibuni. Wale ambao wangebishania siku ya jua ya saa 24 pia wangetumia mfano wa siku ya saba kuunga mkono kesi yao kwa kurejea Kutoka sura ya 20 na mfano wa siku sita unafanya kazi, moja unapumzika--hiyo ni wazi siku za jua. Tunafanya kazi siku sita tunapumzika moja, na ikiwa Mungu alifanya hivyo tunapaswa kumwiga katika hilo na kwa hivyo lazima awe alipumzika kwa

siku ya jua. Sasa, jibu langu kwa hilo litakuwa mfano uko katika mlolongo wa 6 + 1, sio lazima katika mfumo wa siku ya jua.

Maoni Tofauti Yanaruhusiwa

(Swali la Mwanafunzi liliulizwa). Kwa kweli, nadhani ni kiashiria kinachounga mkono wazo hili kwa ujumla kwamba neno *yom* katika Mwanzo 1 halimaanishi siku ya jua ya saa 24. Sidhani kama unaweza kuthibitisha hilo. Nadhani tuko katika mjadala huu wote katika eneo ambalo lazima kuwe na tofauti ya maoni na hitimisho. Sidhani kama pande zote mbili zinaweza kusema: Lazima iwe, hapa kuna kizuizi cha maandishi, lazima ufikie hitimisho hili. Kwa kutoa tu sababu zilizoniongoza kwenye hitimisho ambalo nimekuwa nalo.

b. Aina Kuu za Maoni ya Siku za Mwanzo 1 Hebu tuendeleo kwenye b., hatujamaliza na mjadala huu. b. ni: "Aina kuu za maoni ya siku za Mwanzo 1." Sasa ukiangalia muhtasari wako, nataka kutaja hili sasa ili tusipotee katika mjadala. Kuna mambo mawili madogo chini ya hilo. 1) ni "siku halisi" na 2) ni "siku zisizo halisi." Sasa istilahi hiyo inaweza kuwa ya kutatanisha. Sizungumzii siku za jua dhidi ya kipindi cha wakati, ninapozungumzia "siku halisi" na "siku zisizo halisi." Ukiangalia tena karatasi yako ya muhtasari utaona kwamba chini ya "siku halisi" kuna mwonekano wa siku ya jua ya saa 24 na kuna kipindi cha muda cha mwonekano wa urefu usiojulikana. Zote ni siku halisi. Tofauti na mwonekano usio halisi wa siku. Sasa ninachomaanisha kwa mwonekano usio halisi wa siku tutajadili baada ya dakika moja. Kwanza, hebu tuangalie mwonekano halisi wa siku na hoja hizo ndogo mbili. Acha niseme hili pia kabla ya kujadili hili zaidi kidogo.

Mtazamo kuhusu Urefu wa "Siku" katika Mwanzo 1 Hatupaswi kupoteza mtazamo kuhusu umuhimu wa mjadala huu wa kipindi cha wakati dhidi ya siku ya

jua ya saa 24. Hiyo siyo, kwa vyovyote vile, taarifa muhimu zaidi katika Mwanzo sura ya 1. Mafundisho hayo ya jumla tuliyoyaangalia hapo awali kuhusu Mungu, kuhusu mwanadamu, kuhusu ulimwengu. Nadhani hilo ndilo muhimu katika Mwanzo 1 na 2. Ikiwa siku ilikuwa ndefu kwa maana ya urefu usiojulikana wa muda au kama ilikuwa fupi sio suala kubwa. Usipoteze mtazamo wa hilo au utaingia katika mjadala wa hili na kusukuma umuhimu wake mbali na mtazamo. Lakini hebu turudi kwenye hili basi.

1) Mbinu 3 za Siku Halisi Siku halisi, kwanza mtazamo wa siku ya jua ya saa 24. Kuna mbinu 3 za hili. Acha nizataje kwa ufupi. Mojawapo itakuwa siku 7 mfululizo za saa 24. Ya pili itakuwa ile tuliyogusia hapo awali na kujadili katika Mwanzo 1. Nadharia ya urejesho au pengo, ambayo inategemea kitenzi "kuwa" cha Mwanzo 1:2 ambapo dunia ikawa utupu na giza lilikuwa juu ya uso wa dunia, inatafsiri kwamba siku sita za uumbaji sio uumbaji wa asili bali ni uundaji upya. Ulikuwa na uumbaji wa awali katika "hapo mwanzo Mungu aliumba mbingu na dunia, dunia ikawa utupu." Kisha una siku sita za uundaji upya, unaweza kusema, na rekodi zote za kijiolojia, visukuku vikiwemo, kwa zile zenye mtazamo huu zimewekwa katika wakati uliotangulia Mwanzo 1:2. Lakini kisha unapata mpangilio mpya, marekebisho katika siku sita za sura hiyo. Lakini wengi wanaoshikilia nadharia hiyo, wanashikilia uelewa sita wa siku wa saa 24 wa siku za Mwanzo 1. Mbinu ya tatu ingekuwa kile kinachoitwa nadharia ya vipindi kati ya vipindi. Wazo la kuwa kulikuwa na vipindi virefu vya muda kati ya siku za Mwanzo 1. Kwa hivyo hiyo ingeruhusu rekodi za kijiolojia kuwekwa katika mfumo wa Mwanzo sura ya 1. Lakini siku zinazozungumziwa zingekuwa siku za jua za saa 24, zikichanganywa na vipindi virefu vya muda.

Mtazamo huu wa tatu—mtazamo wa vipindi kati ya vipindi—Dkt. Newman anashikilia tofauti ya, unaweza kusema, *Mwanzo 1 na Mwanzo wa Dunia*. Nadhani ni hivyo. Ni kitabu muhimu sana, unaweza kukiangalia, wakati fulani. Ninaamini hiyo iko kwenye bibliografia yako. Labda si chini ya hoja hii

lakini ukurasa wa sita, karibu na ingizo la mwisho kwenye ukurasa, kuna ingizo hapo ambalo nilipaswa kutaja ambalo sikulitaja. RJ Snow, “Siku ya sita ni ndefu kiasi gani” kiambatisho 3 katika kitabu cha Echlemans , *Mwanzo I Mwanzo wa Dunia* , InterVarsity Press, 1977. Makala hiyo ya RJ Snow ni makala ya kuvutia na muhimu kuhusu siku hiyo ya sita ambayo tuliitaja dakika chache zilizopita. Hicho ni kitabu cha Dkt. Newman. Anapendekeza kwamba siku hizo ni saa 24 kila moja, na kwamba kila moja inafungua kipindi kipya cha ubunifu cha siku ya saa 24. Ili asiione siku hiyo kama kipindi kirefu cha muda, bali kama kuanzisha kipindi kirefu cha shughuli za ubunifu. Aina fulani ya nadharia ya vipindi kati ya vipindi, lakini ambayo ingeshikilia siku ya saa 24.

Msimamo

wa Vannoy Nadhani tofauti yangu na hilo itakuwa, mimi mwenyewe, sioni umuhimu wowote kuhitimisha kwamba lazima kuwe na siku za saa 24 katika muundo wa siku za sura hiyo, na hasa kwa sababu ya siku hiyo ya 4—kwamba jua na mwezi hazikuwekwa mahali pa kupimia siku hadi siku ya nne. Kwa hivyo siku ya 1, 2, na 3 ilikuwa nini? Ni wazi sio siku ya jua kama ninavyoiona. Hiyo ndiyo kiini cha jambo hilo kwa maoni yangu. Lakini kama nilivyosema hapo awali sidhani kama hili ni jambo ambalo tunapaswa kujihusisha nalo sana na kujihusisha nalo katika mjadala kiasi kwamba tunaliinua kupita kiasi kuhusu umuhimu wake. Nadhani maandishi yanaruhusu uhuru fulani katika hitimisho kwa sababu ya ukosefu wa umaalum.

b. Nafasi ya Siku ya Jua ya Saa 24 Sawa, mtazamo wa siku ya saa 24 ndio tunaoadili. Nilitoa dhana tatu mbadala zinazowezezana kuhusu jinsi siku hiyo ya saa 24 inavyofanya kazi katika muktadha wa Mwanzo sura ya 1. Hoja zinazopendelea mtazamo wa siku ya jua ya saa 24 nadhani ni zifuatazo. Kwanza, katika maana yake ya msingi, neno *yom* au *siku* linamaanisha siku ya jua. Kwa kawaida ndivyo tunavyoelewa, na hakika ukifika tu kwenye sura na kuisoma hiyo

labda ndiyo uelewa wako wa awali. Nadharia ya pengo itakuwa nambari 2 ambapo una "hapo mwanzo Mungu aliumba mbingu na dunia, dunia ikawa ukiwa na utupu." Una uumbaji wa awali na kisha mabadiliko makubwa. Siku sita zinazofuata zitakuwa siku sita mfululizo za saa 24 ambapo hali hiyo ya machafuko hurekebishwa. Wakati wa kijiolojia unasukumwa kisha kwenye pengo kati ya Mwanzo 1:1 na 1:2.

Katika mtazamo wa tatu, muda wa kijiolojia uko katika muundo wa siku sita, lakini umeingiliana kati ya siku hizi sita badala ya kusukumwa nyuma kabla ya siku sita - hiyo ndiyo tofauti.

Jambo la kwanza basi lilikuwa maana kuu ya *neni Yom* ni siku ya jua. Pili, msemu jioni na asubuhi unaimarisha hitimisho hilo. Nadhani huo ndio uelewa dhahiri zaidi wa awali—jioni na asubuhi huzungumzia siku ya jua. Uelewa niliokuwa nikibishana nao unahitaji uelewa wa mfano wa hilo, na sidhani kama hilo ni pingamizi kubwa kiasi kwamba liliondoa mtazamo wa umri wa mchana, lakini linahitaji—matumizi ya jioni na asubuhi.

Na kisha Kutoka 20:9-11 nilichokitaja dakika chache zilizopita. Katika Kutoka 20:9-11 tutafanya kazi siku sita na ya saba tutapumzika, kwa sababu kwa siku sita Mungu aliumba mbingu na nchi, na ya saba akapumzika. Hoja kuhusu mlinganisho na Kutoka 20:9-11 ni kwamba siku inapaswa kuchukuliwa kwa maana sawa na vifungu vyote viwili—Mwanzo 1 na Kutoka 20. Kwa hivyo, hizo ndizo hoja zinazopendelea siku ya jua yenye saa 24.

c. Nadharia ya Umri wa Mchana

b. kwenye karatasi yako chini ya siku halisi kuna uelewa wa *yom* kama kipindi cha wakati chenye urefu usiojulikana. Hii mara nyingi hujulikana kama mtazamo wa Day-Enzi. Tayari tumejadili, nimetoa hoja zinazounga mkono, kwa hivyo hatutarudia hilo katika hatua hii. Lakini kumbuka kwamba ni "siku" halisi ingawa ni kipindi cha urefu usiojulikana, bado ni kipindi halisi cha wakati. Ni kipindi cha wakati ambapo Mungu alifanya mambo fulani. Na kuna mfuatano

katika sura ya kazi ya uumbaji ya Mungu. Sasa kwa mtazamo wa Day-Enzi mara nyingi pingamizi lake limetolewa, je, si mtazamo ambao umekubaliwa katika jaribio la kuoanisha sayansi na Biblia? Je, hiyo si sababu yake? Je, mtazamo huo si kitu tu ambacho kimetolewa au kukubaliwa ili kuoanisha mageuzi na Biblia? Nisingekataa kwamba kuna msingi imara sana wa kufikia hitimisho hilo.

Maoni kuhusu Uhusiano wa Sayansi na Biblia

Ngoja nitoe maoni mawili katika eneo hilo la jumla. Kwanza, nadhani tunapaswa kuepuka uadui dhidi ya sayansi na tabia ya kupuuza kupunguza umuhimu wa ugunduzi huu. Muumini wa Biblia hapaswi kuwa mpuuzaji. Anachopaswa kufanya muumini wa Biblia ni kutofautisha kati ya ukweli wa kisayansi uliothibitishwa kwa upande mmoja na nadharia mbalimbali za kisayansi ambazo hazina msingi au zenye upendeleo wa kifalsafa. Lazima utofautishe. Kuna mengi ambayo yanaitwa kisayansi ambayo si ya kisayansi. Lakini hatupaswi kuzika vichwa vyetu mchangani na kupuuza au kuwa wapinzani dhidi ya matokeo ya utafiti wa kisayansi. Wanasayansi wamegundua mambo mengi kuhusu asili ya ukweli kupitia uchunguzi wa kisayansi. Mengi ambayo wanasayansi wamegundua ni makosa kabisa. Tunapaswa kuweza kutofautisha kati ya kile kilicho halali na kile kisicho halali. Hilo ni jambo moja. Tunapaswa kuepuka uadui dhidi ya sayansi, na kuitumia kwa ubaguzi.

Lakini pili, hatupaswi kujaribu kulazimisha makubaliano kati ya nadharia za kisayansi na Biblia kwa kupotosha au kulazimisha baadhi ya kauli za Biblia ili ziendane na nadharia fulani. Kuwa mwangalifu na hilo. Nadhani tunapaswa kuwa macho kila wakati dhidi ya hilo. Lakini baada ya kusema hivyo, nadhani wakati huo huo tunaweza kusema kwamba wakati mwingine uvumbuzi wa kisayansi unaweza kutoa sababu ya kuchunguza upya baadhi ya maandishi ya Biblia ili kuona hasa yanachosema. Mara nyingi utagundua kwamba maandishi yanaweza yasiwe mahususi kama vile ulivyofikiria awali. Na ni uchunguzi wa kisayansi na

hitimisho ambazo huwa kichocheo au motisha ya kutazama tena maandishi na kuyaangalia labda kwa uangalifu zaidi kuliko ulivyoyaangalia awali, na kuona ni katika vigezo gani maandishi yenyewe yanakuruhusu kuhama. Nadhani hilo ni muhimu. Nina hakika wengi wenu mnaifahamu kitabu cha Francis Schaeffer cha *Mwanzo katika Nafasi na Wakati*. Kwenye ukurasa wa 57 wa juzuu hiyo anazungumzia siku za Mwanzo 1 na sitasoma mengi ya majadiliano yake lakini mwishoni mwa hayo anasema "kwa hivyo lazima tuache wazi urefu halisi wa muda unaoonyeshwa na 'siku' katika Mwanzo." Kwa maneno mengine, haji kwa nguvu upande mmoja au mwingine. Mtazamo wa siku ya jua au kipindi cha wakati. Kisha anasema, "Kutokana na utafiti wa neno kwa Kiebrania haijulikani ni njia gani linapaswa kuchukuliwa. Linaweza kuwa upande wowote. Kwa kuzingatia neno hilo, kama lilivyotumika katika Biblia, na ukosefu wa mwisho wa sayansi kuhusu tatizo la kuadithiana tarehe, kwa maana fulani hakuna mjadala, kwa sababu hakuna maneno yaliyofafanuliwa wazi ya kujadiliana." Nadhani kwa Schaeffer nyenzo za kisayansi zimemfanya aangalie tena maandishi, na kisha unaona maandishi yanaruhusu nafasi fulani au uhuru hapo, kuhama, kulingana na data ya kisayansi ambapo yanaweza kukuongoza bila kupotosha au kupotosha maandishi. Kwa hivyo nadhani mambo hayo ni muhimu. Epuka uadui dhidi ya sayansi, usijaribu kulazimisha kauli za Biblia zierendane na nadharia, lakini kwa upande mwingine, acha uvumbuzi wa kisayansi unaoonekana kuwa na msingi mzuri, na unaweza kuwa kichocheo cha kuchunguza upya maandishi na kuona hasa yanasema nini.

2. Siku Zisizo Halisi Nambari 2. chini ya aina za siku, miaka au siku za Mwanzo 1 ni siku zisizo halisi. Siku isiyo halisi ni nini? Nadhani tutaona kwa njia ya mfano. Kwa ujumla, huu ungekuwa mtazamo ambao hauoni uhusiano wowote wa kihistoria kati ya siku za Mwanzo 1 na mfuatano au mchakato wa shughuli za uumbaji za Mungu. Sasa kuna aina kadhaa za mitazamo isiyo halisi ya siku.

a. Siku za Mpangilio wa Ishara au wa Kimantiki Ya kwanza ambayo ingekuwa ndogo (a) ni mtazamo wa Origen. Origen alikuwa baba wa Kanisa kutoka Alexandria, 185-253 BK. Alizona siku za Mwanzo 1 kama ishara ya mpangilio wa shughuli za uumbaji za Mungu. Anasema kwamba uumbaji ulitokea kwa muda mfupi na siku sita ni ishara tu ya mpangilio wa kimantiki. Origen anasema, "Hakuna mtu mwenye akili timamu anayeweza kukubali kwamba kulikuwa na siku ya kwanza, ya pili, na ya tatu pamoja na jioni na asubuhi bila jua, mwezi, na nyota." Akirejea kwenye tatizo hilo la siku ya nne, na ana hoja. Uumbaji ulitokea kwa muda mfupi na siku sita ni ishara tu ya mpangilio wa kimantiki. Ukiangalia ukurasa wa 7 ambao nimeutoa kutoka kwenye orodha yako ya vitabu, sehemu ya tatu, Origen, *On First Principles*, Harper na Row 1966, ukurasa wa 288, ndipo anapotoa kauli hiyo. Kwa hivyo hiyo ni aina moja ya mtazamo wa siku usio halisi unaorejea nyuma hadi karne za mwanzo za Kanisa.

b. Mtazamo wa Allegorical wa Augustine wa "Siku" Augustine pia ana mtazamo wa siku usio halisi. Nadhani ungeuita mtazamo wa kiistiari. Kuelewa haswa anachomaanisha kwa baadhi ya kauli zake kuhusu siku za Mwanzo 1 si rahisi. Lakini katika kitabu cha Oliver Buswell, *Systematic Theology*, juzuu ya 1, hiki kiko juu ya ukurasa wa 7, sehemu ya kwanza hapo, kurasa 142 hadi 144. Anajadili Augustine kuhusu siku za ubunifu, na anasema katika kitabu cha Augustine cha *City of God*, kitabu cha 11, sehemu ya 6 na 7, anasema, "Ni siku za aina gani hizi ni ngumu sana au labda haiwezekani kwetu kuzifikiria na ni kiasi gani cha kusema zaidi." Hiyo inamnukuu Augustine. Anaendelea kusema, "Asubuhi inarudi wakati kiumbe kinarudi kwa sifa na upendo wa muumba, kinapofanya hivyo kwa kujijua chenyewe, hiyo ndiyo siku ya kwanza. Wakati katika ujuzi wa anga—hilo ndilo jina lililopewa anga kati ya maji yaliyo juu na dunia iliyo chini—hilo ndiyo siku ya pili. Na wakati katika ujuzi wa dunia na bahari na vitu vyote vinavyochipuka kutoka duniani, hiyo ndiyo siku ya tatu. Na wakati katika ujuzi wa mianga mikubwa na midogo na nyota zote, hiyo ndiyo siku

ya nne.” Na kadhalika. Buswell anasema, “Inaonekana kwamba Augustine alichukua neno “siku” katika kifungu hiki cha Maandiko kurejelea uzoefu wa kiroho wa kiumbe katika kumsifu na kumpenda muumba. Kwa kuzingatia vipengele mbalimbali vya uumbaji.” Anasema, “Hatuwezi kumhukumu Augustine kwa viwango na sheria zetu za hemeneutiki za kisarufi au kihistoria, alikuwa maarufu kwa usemi wa kiistiari katika ufafanuzi wake, tunaweza tu kutambua kwamba baba huyu mkuu wa Kanisa katika karne ya tano, labda mwanatheolojia mkubwa zaidi tangu mtume Paulo, bila shaka mwaminifu kwa Biblia, alitafsiri rekodi ya uumbaji wa siku za Mwanzo kwa kile kinachoonekana kwetu kama ndoto.” Inaonekana ni aina ya mtazamo wa kiistiari wa siku hizo. Ni siku zisizo halisi kuhusiana na mfuatano wowote wa kihistoria katika shughuli za uumbaji za Mungu, hiyo ndiyo hoja. Inahusiana zaidi na uzoefu wa kiroho wa mwamini katika kujibu kazi ya uumbaji ya Mungu.

c. Siku ya Ufunuo Jamii ya tatu chini ya siku isiyo halisi, itakuwa mtazamo wa Siku ya Ufunuo. Huu ungekuwa c. mtazamo wa Siku ya Ufunuo. Kwenye orodha yako ya vitabu katikati ya ukurasa wa 7 unaona, DJ Wiseman, *Dalili za Uumbaji katika Mwanzo* sehemu ya 2, Uumbaji ulifunuliwa katika Siku Sita. DJ Wiseman alibishana kwamba Mungu alimfunulia Musa uumbaji katika siku sita. Kwa hivyo siku za Mwanzo 1 si siku za jua au siku za enzi zinazoonyesha wakati wa uumbaji, bali ni siku za jua zinazoonyesha wakati wa ufunuo. Ilikuwa uumbaji uliofunuliwa katika siku sita. Ninaona ni vigumu sana kupata hilo katika Mwanzo sura ya 1. Inaonekana kinachozungumziwa si ufunuo wa Mungu kwa Musa kuhusu kile alichokuwa amefanya katika siku sita za shughuli za ufunuo, bali kile alichofanya hasa katika suala la shughuli za ubunifu. Lakini mtazamo huu hakika ni mtazamo wa siku usio halisi kuhusiana na siku za uumbaji.

Sasa angalia kilicho nyuma ya hili, hili ni la hivi karibuni—1977—nadhani tena, je, huu ni upatanisho wa sayansi na Maandiko? Ikiwa una mfuatano fulani katika shughuli ya ubunifu ya Mungu, unawezaje kuoanisha hilo na kile

wanasayansi wanachotuambia kuhusu mfuatano na kile tunachoweza kupata kuhusiana na uumbaji wa aina tofauti za uhai? Ukiondoa mfuatano kutoka Mwanzo sura ya 1 basi huna matatizo tena.

4. Dhana ya Mfumo: "Siku" kama Kifaa cha Fasihi Mtazamo unaofuata nitakaoutaja, ambao ni mtazamo usio wa siku halisi, ni mtazamo ambao ningeseema unapendwa zaidi miongoni mwa wainjilisti wa kisasa, ambao wanashikilia mtazamo usio wa siku halisi. Nitauita huo dhana ya mfumo au mitazamo ya ulinganifu maradufu. Labda mtetezi mwenye ushawishi mkubwa wa hili katika uandishi wa Kiingereza ni NH Ridderbos , huo ni utangulizi wako wa nne kwenye ukurasa wa 7. Katika kitabu chake kidogo, "Je, Kuna Mgongano Kati ya Mwanzo 1 na Sayansi ya Asili," Eerdmans, 1957. Hiyo ni tafsiri kutoka kwa kitabu cha Kiholanzi . Baadaye aliandika kitabu kirefu zaidi kuhusu mada hiyo hiyo mwaka wa 1963 ambacho nimekiorodhesha hapo kwa Kiholanzi, lakini hakijawahi kutafsiriwa kwa Kiingereza. Kwa mtazamo wa Ridderbos siku 7 za Mwanzo 1 ni mfumo wa fasihi ambapo simulizi ya uumbaji imewekwa, hivyo ni mfumo wa dhana. Ni mfumo wa fasihi ambapo simulizi ya uumbaji imewekwa. Kwa mtazamo wake siku ni kifaa cha fasihi na hazipaswi kuchukuliwa kama zenye umuhimu wa mpangilio wa matukio. Ni kifaa rahisi na safi cha fasihi - hakuna umuhimu wa mpangilio wa matukio. Sio siku halisi, sio siku ambazo zilitokea kweli. Ni mfumo wa fasihi wa kusimulia hadithi ya uumbaji. Ridderbos anasema, "Siku sita za Mwanzo 1 ni wazi zimekusudiwa kama jumla ya tridom 2 —yaani, seti 2 za tatu—ambazo kwa hivyo zinafunua ulinganifu ulio wazi, huku mpangilio mzima ukikusudiwa kuweka kwa ujasiri utukufu mkuu wa mwanadamu anayefikia hatima yake ya kweli katika Sabato. Kwa kuzingatia mpango huu wa simulizi ya uumbaji tunaweza kuhitimisha wakati huo huo kwamba mwandishi alitumia kwa uangalifu mchana na usiku, jioni na asubuhi kama mfumo wa fasihi. Mpangilio maalum ni wa mbinu ya kazi ya mwandishi, si matendo ya ubunifu ya Mungu." Mpangilio ni wa mwandishi, si wa kazi—si matendo ya ubunifu ya

Mungu. Ingawa inaweza kuashiria wazo kwamba uumbaji umepangwa vizuri.

Ulinganifu wa Siku 1-3 na 4-6 Sasa unaona alichofanya. Alichora ulinganifu kati ya siku tatu za kwanza na siku tatu za pili. Siku ya 1 una mwanga, ilhali katika siku ya 4 una wabebaji wa nuru—jua, mwezi, na nyota. Siku ya 2 una anga na mgawanyiko wa maji juu na chini, ilhali katika siku ya tano una samaki na ndege. Usambamba ni kitu kinachopingwa lakini labda unaweza kukiona hapo, au labda utapata tatizo nacho. Lakini siku ya tatu, una nchi kavu iliyotengwa na bahari na mimea, na kisha una wakazi wa dunia—wanyama na wanadamu wanaolingana na siku ya sita. Hilo linaongoza hadi siku ya saba yenye umuhimu maalum, Sabato, unapata pumziko katika Sabato.

Sasa, acha niongeze hilo kidogo. Una matendo 8 ya ubunifu—4 katika siku 3 za kwanza, 4 katika siku 3 za pili. Ambayo ina maana una matendo 2 kila moja katika siku ya tatu na sita. Matendo hayo ya ubunifu yanaanzishwa na kifungu "na Mungu akasema." Ukipitia sura hiyo unakuta kifungu hicho "na Mungu akasema" kinarudiwa. Unaona katika mstari wa tatu "na Mungu akasema iwe nuru." Tunayo mara moja siku ya kwanza. Kisha mstari wa sita "na Mungu akasema iwe anga." Hiyo ni siku ya pili. Mstari wa tisa "na Mungu akasema" ni siku ya tatu, lakini mstari wa kumi na moja unaona una mawili siku ya tatu—mstari wa 9 na mstari wa 11. Kisha mstari wa 14 una "na Mungu akasema;" mstari wa 20 "na Mungu akasema;" na mstari wa 20 ni "na Mungu akasema" hiyo ni siku ya tano, na kisha mstari wa 24 "na Mungu akasema" na 26, unapata mawili siku ya sita. Kwa hivyo unapata mbili kila moja siku ya tatu na ya sita, na jumla ya 8. Kwa hivyo kwa aina hiyo ya muundo wa kimchoro wa sura, hitimisho linatolewa kwamba ulichonacho hapa ni mbinu ya kifasihi ya kupanga simulizi ya uumbaji na kwamba siku hizo si siku za shughuli za ubunifu za Mungu, ni mbinu ya kifasihi ya mwandishi katika kuwasilisha kazi za ubunifu za Mungu.

Buswell katika juzuu moja ya *Theolojia* yake ya Mfumo anajadili mtazamo huu. Kwenye ukurasa wa 143, hivi ndivyo anavyosema kuihusu, anataja kitabu

cha Ridderbos , kisha anasema, "Lazima nikiri kwamba ulinganifu unaodaiwa kati ya makundi mawili ya siku tatu kila moja unaonekana kwangu kama kuona nyuso mawinguni. Ndiyo nyuso zipo kweli na zinaweza kuonekana na wengine ambao wameelekezwa kwao, lakini swali ni kama zilikusudiwa? Kile ambacho mtu mmoja anakiona kama uso mawinguni wengine wanaweza kukiona kama mnyama au mti, na mtu huyo huyo anaweza kuona uundaji wa wingu lile lile katika mifumo miwili tofauti kulingana na jinsi anavyoelekeza maono yake. Sina hakika kabisa kwamba Musa, kama alivyoongozwa na Roho Mtakatifu, alikusudia ulinganifu wowote kati ya siku 1-4, 2-5, na 3-6. Kwanza, ikiwa siku zitalingana, ingeonekana kwangu kwamba siku 3 inalingana na siku 5 bora kuliko inalingana na siku 6." Kwa maneno mengine, ukitaka kuona ulinganifu, anaona dunia kavu ikitenganishwa na bahari na mimea zaidi ikiwa na samaki na ndege kuliko wakazi wa dunia—wanyama na wanadamu. Na ulinganifu unaonekana kuwa na nguvu zaidi kati ya 5 na 3 kuliko ilivyo kati ya 3 na 6.

Kisha anaendelea na kusema, “Kuna mambo mengine ambayo siwezi kuona ulinganifu huo.” Anaongeza, “Hakika si uzushi kwa mtu kuona au kufikiria kwamba anaona ulinganifu kama huo uliokusudiwa. Ninachopinga ni hitimisho kwamba ulinganifu maradufu unaodaiwa katika siku sita za uumbaji kwa namna fulani au nyingine hufuta mada katika mpangilio wa matukio yaliyoorodheshwa moja baada ya jingine.” Kwa maneno mengine, anachopinga ni kuondoa wazo la mfuatano. Lakini ukichukua siku kama kifaa cha fasihi ambacho hakihusiani na shughuli ya ubunifu ya Mungu katika siku sita, umeondoa sura ya mfuatano katika shughuli ya ubunifu ya Mungu. Na bila shaka hiyo ndiyo hoja ya Ridderbos — anataka kufanya hivyo, kwa sababu unaona kichwa cha kitabu chake ni, “Je, kuna mgogoro kati ya Mwanzo 1 na Sayansi ya Asili?” Na jinsi anavyoepuka mgogoro unaodhaniwa ni kwa kuondoa mfuatano wowote wa Mwanzo sura ya 1.

Sasa hapo unarudi kwenye swali hili, je, unalazimisha kitu kwenye sura kinachotokana na data ya kisayansi ambacho hakifanyi haki kwa sura hiyo? Nataka kujadili mtazamo huu wa ulinganifu maradufu zaidi kidogo. Kuna

pingamizi zingine ambazo kwangu zinaonekana kuwa muhimu kwa mtazamo huu. Ningesema nadhani mtazamo huu ni muhimu kwa sababu wainjilisti wengi wanaonekana kuushikilia.

Imechapishwa na Austin Holt
Uhariri mbaya na Ted Hildebrandt
Uhariri wa mwisho na Rachel Ash ley
Imesimuliwa tena na Ted Hildebrandt